

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Факультет управління фінансами та бізнесу

Кафедра фінансового менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
доц. А.В. Стасишин

«___» _____ 2023 р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ (з професійної та практичної підготовки)

галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітня програма: «Фінанси, митна та податкова справа»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь: «бакалавр»

форма навчання: денна

ЛЬВІВ 2023

Методичні рекомендації до виконання, оформлення та захисту курсових робіт з професійної та практичної підготовки для здобувачів вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітньої програми «Фінанси, митна та податкова справа», освітнього ступеня бакалавр денної форми навчання.

«24» січня 2023 року – 29 с.

Розробники: проф. Ситник Н.С., доц. Голинський Ю.О., доц. Гринчишин Я.М., доц. Західна О.Р., доц. Попович Д.В. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2023 р.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри фінансового менеджменту

Протокол № 6/1 від «24» січня 2023 року

Завідувач кафедри _____

проф. Ситник Н.С.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу

Протокол №7 від «31» січня 2023 року

ЗМІСТ

Розділ. 1. Загальні положення.....	4
Розділ. 2. Вимоги до виконання курсової роботи.....	6
Розділ. 3. Основні етапи підготовки та виконання курсової роботи.....	7
Розділ. 4. Структура та оформлення курсової роботи.....	10
Розділ. 5. Захист та критерії оцінювання курсової роботи, порядок її зберігання.....	15
Додатки до курсової роботи.....	19
Додаток 1. Тематика курсових робіт з професійної та практичної підготовки.....	20
Додаток 2. Зразок рецензії на курсову роботу.....	23
Додаток 3. Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи.....	24
Додаток 4. Зразок оформлення списку використаної літератури.....	25

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Складовим елементом навчального процесу у підготовці бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування» є виконання курсової роботи з навчальних дисциплін освітньої програми «Фінанси, митна та податкова справа», визначених у робочому навчальному плані.

Процес написання, оформлення та захисту курсових робіт повинен відповідати вимогам цих Методичних рекомендацій, що призначені для здобувачів вищої освіти, а також для наукових керівників курсових робіт.

Метою курсової роботи є:

- закріплення й систематизація знань здобувачів вищої освіти з дисциплін спеціалізації;
- поглиблення самостійних навиків роботи з науковою, практичною, нормативною літературою;
- набутті основних умінь практично застосовувати одержані теоретичні знання при реалізації конкретних завдань;
- творчому засвоєнні методик наукових досліджень, умінні використовувати їх у практичній діяльності.

Курсова робота виконується здобувачами у відповідності до навчальних планів за спеціальністю та носить індивідуальний характер.

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК03. Здатність планувати та управляти часом. ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК12 Здатність працювати автономно.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
Програмні результати навчання	
<p>ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях фінансової системи.</p> <p>ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.</p> <p>ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної, податкової та митної систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна, податкова системи, митна система, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.</p> <p>ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.</p> <p>ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.</p> <p>ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p> <p>ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.</p> <p>ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p> <p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.</p> <p>ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.</p>	

РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перш ніж розпочинати виконувати курсову роботу, здобувач повинен ознайомитися з основними завданнями щодо її виконання:

1. Актуальність теми. Курсова робота може претендувати на той чи інший ступінь актуальності тільки тоді, коли її тема відповідає сучасним потребам розвитку економіки та суспільства, а питання, що розкриваються в роботі, важливі для розуміння суті і структури діяльності державних фінансових органів, банків, страхових організацій, підприємств, їх економічних, організаційних та правових засад діяльності.

2. Рівень теоретичного обґрунтування. Ця вимога означає, що здобувач повинен розкрити обрану тему курсової роботи на сучасному рівні розвитку економічної науки, використовуючи такі підходи й наукові знання, що пояснюють різні явища і події з позицій сьогодення. Крім того, здобувач повинен достатньо повно розкрити основні поняття і терміни, що стосуються проблеми курсової роботи, включити у зміст матеріалу тільки об'єктивні факти і реальні практичні приклади.

3. Дослідницький характер. У курсовій роботі повинні міститись елементи дослідження:

- опрацювання достатньої кількості сучасних вітчизняних і зарубіжних літературних та електронних джерел (нормативно-правової бази, підручників, навчальних посібників, монографій, довідників, енциклопедій, публікацій у фахових виданнях, статистичних щорічників, даних мережі Інтернет тощо);

- систематизація та аналіз різних методів, поглядів і підходів та формування на цій основі власного бачення щодо вирішення зазначених у роботі проблемних питань;

- порівняння теоретичних та практичних засад діяльності вітчизняних і зарубіжних державних фінансових органів, підприємницьких структур різних форм власності та галузей господарювання; розробка рекомендацій щодо покращення їхнього функціонування в Україні.

4. Грамотність оформлення. Це важлива вимога до якості курсової роботи. Робота повинна бути виконана граматично та стилістично правильно. Для цього потрібно дотримуватись норм орфографії української мови та методичних рекомендацій щодо оформлення курсової роботи. Виконання зазначеної вимоги має на меті сформувати у здобувача культуру оформлення наукових праць, яка може знадобитись йому в подальшій професійній діяльності.

РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи передбачає такі етапи:

- вибір теми;
- добір літератури з обраної теми і початкове ознайомлення з нею;
- складання плану курсової роботи та його затвердження науковим керівником;
- вивчення літературних джерел, їх опрацювання, збір та аналіз цифрового матеріалу;
- написання курсової роботи;
- здача курсової роботи на кафедру та її реєстрація у старшого лаборанта;
- перевірка та рецензування курсової роботи науковим керівником;
- захист курсової роботи.

Вибір теми. Тематика курсових робіт розглядається і затверджується на засіданні кафедри не пізніше, як за два місяці до термінів, визначених робочими навчальними планами.

Наукові керівники курсових робіт призначаються завідувачем кафедри.

Рекомендована тематика курсової роботи з професійної та практичної підготовки, визначена робочим навчальним планом, наведена в Додатку 1.

Добір та початкове ознайомлення з літературними джерелами.

Приступаючи до виконання курсової роботи, здобувач повинен насамперед здійснити добір літератури. Літературними джерелами можуть бути підручники, навчальні посібники, монографії, наукові публікації у фахових виданнях, статистичні щорічники та довідники, ресурси мережі Інтернет. Необхідно також ознайомитись з нормативно-правовою базою, що регламентує досліджувану тему.

Складання плану курсової роботи. На початку підготовки курсової роботи здобувачу необхідно ознайомитися зі змістом наукових публікацій за обраною темою і скласти план із зазначенням основних питань роботи, який потрібно узгодити з науковим керівником.

План курсової роботи є відображенням її структури, під якою розуміється порядок компонування і взаємозв'язок окремих її частин.

Вивчення та опрацювання літературних джерел. Перед початком написання курсової роботи потрібно ретельно ознайомитись з навчальною та науковою літературою, опрацювати нормативно-правову базу з досліджуваної теми, скористатися матеріалами мережі Інтернет. При вивченні літературних джерел рекомендується вести робочі записи, що полегшує систематизацію та узагальнення матеріалів у відповідності з планом курсової роботи. Особливу

увагу слід звернути на сучасну нормативно-правову базу, що регламентує досліджувану тему, виявити проблеми та питання, що потребують глибшого дослідження. Опрацювавши літературні джерела, слід приступати до написання курсової роботи у відповідності із методичними рекомендаціями.

Написання курсової роботи. Матеріал роботи повинен викладати послідовно. Окремі частини курсової роботи повинні бути логічно пов'язані. Для цього необхідно приділити увагу сучасним теоретичним і методичним розробкам, провести аналіз сучасного стану об'єкта дослідження, визначити своє ставлення до дискусійних питань теми роботи. На основі аналізу статистичних та/або звітних даних, особистих вражень та узагальнень потрібно зробити відповідні висновки, зазначити наявні недоліки та запропонувати можливі шляхи їх подальшого вирішення. У процесі написання курсової роботи досліджувана тема повинна бути повністю розкрита.

Порядок подання курсової роботи на кафедру. Не пізніше ніж **за 7 днів до захисту** (за встановленим на кафедрі графіком) виконана і оформлена у відповідності з вимогами цих методичних рекомендацій курсова робота подається здобувачем на кафедру для реєстрації.

Перевірка та рецензування курсової роботи науковим керівником. Зареєстрована на кафедрі курсова робота передається науковому керівнику для перевірки та рецензування (див. *Додаток 2*). У рецензії науковий керівник дає її стисло характеристику, оцінює теоретичний рівень, глибину проведених досліджень, відповідність оформлення методичним рекомендаціям.

Курсова робота оцінюється за 100-бальною шкалою. Попередня кількість балів (від 0 до 50) за виконану роботу обґрунтовується і виставляється керівником у рецензії і є підставою для допуску курсової роботи до захисту або повернення її на доопрацювання або не допуску до захисту. Робота допускається до захисту за наявності позитивної оцінки наукового керівника (**26 і більше балів**). Робота, оцінена в 25 і менше балів, повертається здобувачу для врахування зауважень керівника, виправлення помилок та належного оформлення.

Захист курсової роботи. Захист курсової роботи є обов'язковим елементом її виконання. Він має на меті визначити знання здобувачів вищої освіти з теоретичних питань та практичного матеріалу, пов'язаних з темою курсової роботи, перевірити самостійність виконання роботи.

Захист курсової роботи відбувається перед комісією кафедри у встановлений графіком кафедри день. Під час захисту здобувач повинен викласти основні теоретичні положення роботи, отримані результати досліджень та відповіді на додаткові запитання членів комісії кафедри.

Підсумкову кількість балів за виконану курсову роботу виставляє комісія кафедри на основі балів наукового керівника та результатів захисту. Результати захисту оформляються відомістю про захист курсових робіт.

РОЗДІЛ 4. СТРУКТУРА ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати чітку логічну побудову з відповідними складовими елементами. Традиційно курсової робота складається зі вступу, основної частини, висновків та списку літератури.

Курсова робота повинна послідовно містити:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки (за необхідності).

Зразок оформлення титульного аркуша наведено у *Додатку 3*.

Зміст курсової роботи повинен відповідати темі дослідження, складеним і погодженим з керівником плану роботи, відповідати сформульованим у вступі завданням та носити індивідуальний характер.

У вступі коротко обґрунтовуються *актуальність* теми дослідження на сучасному етапі розвитку економічних відносин в Україні, вказуються *мета, предмет та об'єкт дослідження*, формулюються *завдання* та зазначається *інформаційна база дослідження*.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, які породжують наукову проблему, а також потребують докладного вивчення. Об'єктом дослідження є сукупність відношень різних аспектів теорії та практики науки, яка слугує джерелом важливої для дослідника інформації.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Предмет дослідження є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношень об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) під час дослідження у конкретних умовах. Саме на предмет скеровується основна увага у курсовій роботі. Тобто, об'єктом виступає процес (явище), що досліджується, а предметом – те, що в цьому об'єкті має наукове пояснення.

Визначення *завдань*, як правило, робиться у формі переліку питань (вивчити, описати, встановити, виявити тощо). Формулювання завдань необхідно проводити дуже ретельно, оскільки від конкретного визначення завдань залежать назви питань курсової роботи, а опис розв'язання завдань складатиме зміст питань курсової роботи.

Основна частина роботи поділяється на кілька питань. Деталізація кількості питань залежить від специфіки навчальної дисципліни, тематики дослідження та узгоджується з науковим керівником.

В основній частині належить викласти основні теоретичні та методичні положення роботи згідно з планом і відповідно до обраної теми. Основна частина курсової роботи передбачає написання 4-5 питань, у яких викладаються основні теоретичні та практичні аспекти досліджуваної теми.

Для розкриття теми курсової роботи, необхідно використовувати цифрові та статистичні дані. Якість роботи підвищується з використанням у ній практичних даних банків, підприємств, установ, організацій всіх форм власності, страхових компаній, фінансових, податкових, казначейських, контрольно-ревізійних органів. Цифровий матеріал повинен бути представлений у вигляді таблиць, схем, діаграм та графіків, які ілюструють викладені теоретичні положення і слугують базою обґрунтованих висновків і пропозицій.

У висновках стисло, послідовно і логічно формулюються основні результати дослідження, узагальнюються рекомендації та пропозиції автора курсової роботи, які повинні бути конкретними і базуватися на аналізі теоретичного і практичного матеріалу. Висновки формуються відповідно до конкретних завдань, описаних у вступі. Рекомендований обсяг висновків – 1,5 – 2 сторінки.

Список використаної літератури складається згідно з вимогами стандарту ДСТУ 8302:2015 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» (див. *додаток 4*).

Оформлення курсової роботи. Курсова робота виконується на окремих аркушах білого паперу формату А4. Титульна сторінка оформляється згідно встановленого взірця.. Текст повинен друкуватися на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (розмір шрифту 14 Times New Roman). Аркуш курсової роботи повинен мати поля: ліве – 25 мм, верхнє – 20, праве – 15, нижнє – 20 мм. Абзацний відступ – 12,5 мм.

Перед окремими частинами курсової роботи (питаннями) слід вказувати їх назви. Якщо при переході до нового питання після його назви на сторінці вміщується менше, ніж один абзац, то це питання слід починати з нової сторінки. Роботу комплектують у такій послідовності: титульний аркуш (титулка), зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури, додатки (в разі наявності).

Заголовки питань друкують маленькими літерами (крім першої великої) з вирівнюванням по ширині напівжирним шрифтом. Крапку в кінці питання не ставлять.

Наприклад:

Зразок плану курсової роботи на тему:

«Бюджетний потенціал місцевих бюджетів та напрями його підвищення»

Зміст

Вступ

1. Обґрунтування сутності бюджетного потенціалу місцевих бюджетів
2. Формування бюджетного потенціалу місцевих бюджетів
3. Оцінка бюджетного потенціалу місцевих бюджетів
4. Вплив реформи бюджетної децентралізації на бюджетний потенціал місцевих бюджетів
5. Напрями підвищення ефективності використання бюджетного потенціалу місцевих бюджетів

Висновки

Список використаної літератури

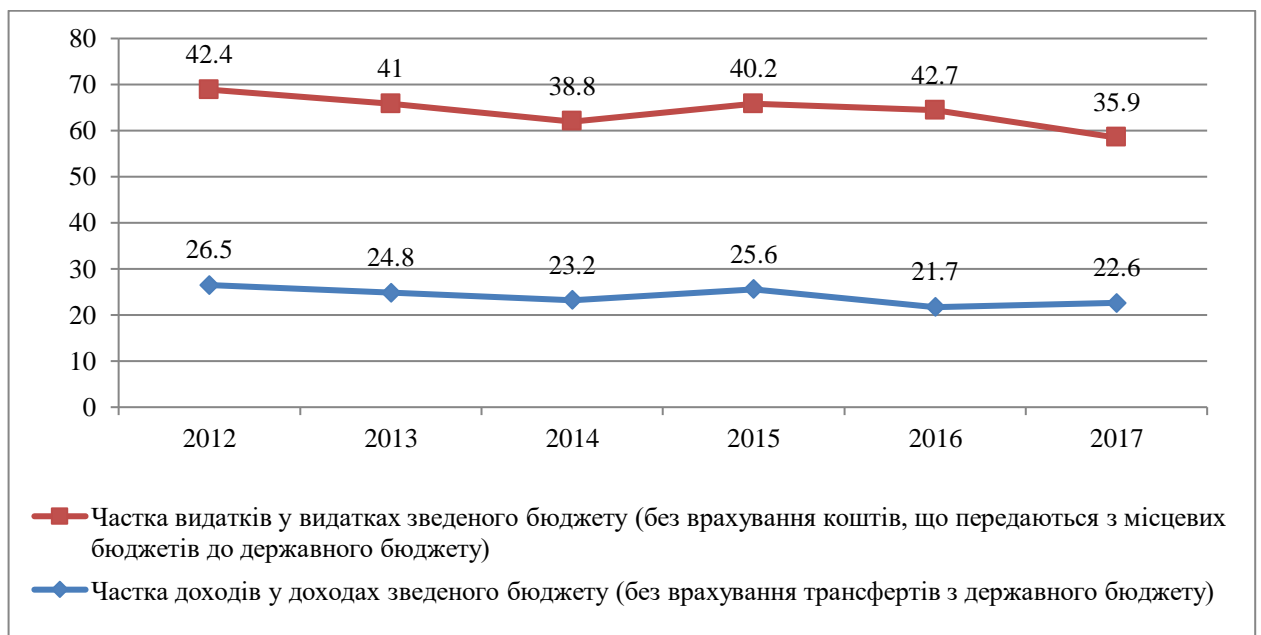
Додатки (у разі необхідності)

Обсяг курсової роботи повинен становити до 30 сторінок друкованого тексту. Сторінки повинні бути пронумеровані в правому верхньому куті, починаючи із другої сторінки вступу.

При поданні ілюстративного матеріалу (таблиць, графіків, рисунків, діаграм) необхідно вказувати їх вид, назву та присвоювати номер в межах питання. Ілюстративний матеріал в роботі необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше або на наступній сторінці. Після ілюстративного матеріалу обов'язково слід вказувати джерело інформації.

Ілюстрації (графіки, схеми, діаграми, малюнки тощо) позначають словом «Рис.» (курсивом), нумеруючи послідовно в межах питання за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера питання і порядкового номера ілюстрації. *Наприклад:* Рис. 1.3. (третій рисунок першого питання). Номер ілюстрації (курсивом), її назва (напівжирним курсивом) і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією з вирівнюванням по середині.

Приклад оформлення рисунка

*Рис. 1.3. Частка доходів та видатків місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України, %**

** Джерело: Складено за даними Міністерства фінансів України*

Нумерація **формул** також здійснюється у межах питання. Номер формули потрібно брати в дужки і розташовувати справа від формули. *Наприклад:*

$$A + B = C \quad (2.1)$$

Номер **таблиці** повинен складатися з номеру питання і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: Таблиця 2.2 (друга таблиця другого питання). Слово «Таблиця» та її номер (курсивом) вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці. При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слід писати: продовження табл. і вказати номер таблиці. Наприклад: *Продовження табл. 2.2.*

Назва таблиці друкується напівжирним курсивом симетрично до тексту (по центру).

Приклад оформлення таблиці

Таблиця 2.2

Класифікація бюджетного потенціалу регіону*

Критерій	Класифікація
Джерело формування	– внутрішній – зовнішній
Часовий критерій	– поточний – перспективний
Рівень використання	– той, що використовується в повному обсязі – той, що не використовується
Рівень достатності	– достатній – недостатній

*Джерело: складено на основі [19]

Посилання в тексті на використані літературні джерела слід зазначати порядковим номером за списком використаної літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «у працях [1-7]», [2, с. 137].

В роботі не допускається скорочення окремих слів і термінів, окрім загальноприйнятих.

В кінці роботи повинен бути наведений **список використаної літератури**, вимоги до якого подані у *Додатку 4*.

Список використаної літератури містить перелік нормативно-правових актів, наукових джерел, які опрацьовував здобувач під час написання курсової роботи.

Літературні джерела можна розміщувати такими способами:

- у порядку появи посилань у тексті (найзручніший для користування і рекомендований під час написання курсової роботи);
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- систематизовано.

При другому способі джерела розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

У третьому випадку список використаних джерел формують у такій послідовності:

- Конституція України;

- Кодекси;
- Закони України;
- Укази Президента України;
- Постанови Верховної Ради України;
- Постанови Кабінету Міністрів України;
- Нормативні акти міністерств та відомств;
- Міжнародні правові акти;
- наукова, навчально-методична, фахова література;
- наукова, навчально-методична, фахова література, видана іноземними мовами.

Першоджерела, включені у список, повинні мати бібліографічний опис – сукупність бібліографічних відомостей про документ, наведених за певними правилами, необхідних та достатніх для загальної характеристики та ідентифікації документа. Бібліографічний опис регламентується «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованою роботою або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропуску будь-яких елементів, скорочення назв та ін.

РОЗДІЛ 5. ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ, ПОРЯДОК ЇЇ ЗБЕРІГАННЯ

Захист курсової роботи відбувається відповідно до розробленого на кафедрі графіку в присутності членів комісії, що створюється завідувачем кафедри із викладачів кафедри у складі трьох осіб. Графік захисту курсових робіт оприлюднюється за два тижні до дати захисту.

Тези доповіді здобувач готує заздалегідь. Доповідь повинна бути змістовною і тривати 5-7 хвилин.

У доповіді необхідно:

- назвати тему курсової роботи, показати її актуальність та значущість;
- сформулювати основну мету і завдання дослідження;
- стисло розкрити зміст структури роботи;
- доповісти про результати роботи, зроблені висновки і внесені пропозиції.

Після доповіді здобувач відповідає на запитання членів комісії. Під час захисту оцінюються: якість виконаної здобувачем курсової роботи, рівень знань і набутих навичок щодо висвітленої теми, вміння аналізувати практичну частину роботи, логічно і аргументовано викладати думки, відповідати на запитання, обґрунтовувати власну точку зору.

Курсова робота, виконана відповідно до встановлених цими Методичними рекомендаціями вимог і своєчасно подана на кафедру для реєстрації та перевірки науковим керівником, оцінюється максимально в 100 балів: 0-50 балів виставляє науковий керівник у рецензії на курсову роботу, 0-50 балів – комісія перед якою здобувач захищає курсову роботу.

Науковий керівник після перевірки роботи повинен скласти на неї рецензію із зазначенням суми балів, з якою здобувач допускається до захисту курсової роботи перед комісією кафедри.

Критерії оцінювання якості виконання курсової роботи	
<i>Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження, та коректність використання понятійного апарату (максимальна кількість балів – 5):</i>	5
<p>0 – понятійний апарат не сформовано; теоретичні аспекти проблеми не розкриті; 1-4 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті частково; 5 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті. Окреслено основні етапи розвитку наукової думки з проблем дослідження</p>	
<i>Ступінь розкриття проблем практичного характеру, виявлених під час дослідження, аргументація виявлених тенденцій і закономірностей фінансового явища, рівень аналізу сучасного стану процесу або явища (максимальна кількість балів – 30):</i>	30
<p>0 – понятійний апарат не сформовано; практичні аспекти проблеми не розкриті; відсутність аналізу предмету дослідження, критичного погляду щодо наявних проблем функціонування фінансового явища, власного погляду та пропозицій щодо перспектив розвитку проблеми; 1-19 – проблеми практичного характеру, закономірності та тенденції фінансового явища розкриті частково, аналіз фінансового явища проведено з неповною деталізацією його складників; 20-30 – висвітлені всі проблеми практичного характеру, визначено й аргументовано закономірності та тенденції розвитку фінансового явища; здійснено поглиблений аналіз сучасного стану процесу на основі значного масиву статистичної інформації та розрахунку вичерпної системи показників.</p>	
<i>Обсяг та відповідність використаних під час написання роботи періодичних джерел і дотримання етики цитування (максимальна кількість балів – 5):</i>	5
<p>0 – залучені матеріали лише навчальних підручників і посібників (до 8 джерел), етика посилань недотримана; 1-4 – залучені матеріали навчальних підручників і посібників, періодичних видань (9-15 джерел), етика посилань дотримана частково; 5 – залучені матеріали навчальних підручників і посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань і мережі Internet, іноземні джерела (більше 15 джерел).</p>	
<i>Ступінь аргументованості та відповідності загальних висновків до поставлених завдань у курсовій роботі (максимальна кількість балів – 5):</i>	5
<p>0 – висновки не відповідають поставленим завданням у курсовій роботі; 1-4 – не всі завдання знайшли своє вирішення у висновках, тобто робота є незавершеною; у висновках вирішено більше завдань, ніж зазначено, тобто робота спланована з порушенням логіки виконання; 5 – загальні висновки містять основні результати роботи, є аргументованими та повністю відповідають завданням, визначеним у курсовій роботі.</p>	
<i>Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам і науковість стилю написання (максимальна кількість балів – 5):</i>	5
<p>0 – текст курсової роботи оформлено з суттєвими порушеннями встановлених вимог. Відсутність формально-логічного способу викладу матеріалу; 1-4 – текст курсової роботи оформлено з незначними порушеннями встановлених вимог, дотримано структурно-логічну послідовність викладу матеріалу, але має місце деяка відсутність якості, точності та стислості представлення змісту питань курсової роботи;</p>	

5 – текст курсової роботи оформлено відповідно до встановлених вимог. Дотримано структурно-логічну послідовність викладу матеріалу, присутні якість, точність і стислість представлення змісту питань курсової роботи	
Критерії оцінювання захисту курсової (кваліфікаційної) роботи (50 балів)	
Уміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження (максимальна кількість балів – 30):	30
<p>0 – здобувач неспроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження;</p> <p>1-19 – частковий аналіз проблеми й об'єкта дослідження; нечітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками й інструментами діагностики; відсутність обґрунтованих висновків; похибки у відповіді здобувача у процесі захисту, які впливають на її повноту та змістовність;</p> <p>20-29 – системний аналіз проблеми й об'єкта дослідження; володіння понятійним апаратом, методами, методиками й інструментами діагностики об'єкта дослідження; незначні випадкові похибки у відповіді здобувача у процесі захисту, які суттєво не впливають на її повноту та змістовність. Ілюстративний матеріал з недостатньою наочністю, проте розкриває основні положення роботи;</p> <p>30 – чітко і повне розкриття мети роботи, шляхів її досягнення, системний аналіз проблеми й об'єкта дослідження; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками й інструментами діагностики об'єкта дослідження, глибока аргументація прийнятих рішень. Доповідь супроводжена ілюстративним матеріалом. Ілюстративний матеріал повністю, з високою наочністю розкриває основні положення роботи, що виносяться на захист.</p>	
Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання (максимальна кількість балів – 20):	20
<p>0 – здобувач неспроможний надати відповіді на поставлені питання;</p> <p>1-10 – здобувач надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання, у відповіді здобувача у процесі захисту є значні похибки та відсутні обґрунтовані висновки, що суттєво впливає на її повноту та змістовність;</p> <p>11-15 – здобувач надає глибокі, обґрунтовані відповіді на поставлені питання із незначними випадковими похибками, які суттєво не впливають на її повноту та змістовність;</p> <p>16-20 – здобувач надає повні, глибокі, обґрунтовані, логічні та вичерпні відповіді на поставлені питання. Захищає власний погляд, уміє вести дискусію.</p>	

Підсумкова кількість балів за виконану і захищену курсову роботу виставляється на титульній сторінці роботи відповідно до шкали, наведеної у таблиці. Титульна сторінка підписується членами комісії.

**Шкала оцінювання виконаної та захищеної здобувачем вищої освіти
курсної роботи**

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік		Залік
A	90 – 100	5	відмінно	зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		добре	
D	61 – 70	3	задовільно	
E	51 – 60		достатньо	
FX	21 – 50	2	незадовільно	незараховано
F	0 – 20	2	незадовільно (без права перездачі)	незараховано (без права перездачі)

Після захисту курсові роботи здаються на кафедру, зберігаються в навчальному закладі протягом 3-х років.

ДОДАТКИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

1. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення.
2. Вплив бюджетної політики на соціально-економічний розвиток держави.
3. Фінансова стійкість підприємства: оцінка та управління.
4. Державний борг України і проблеми його обслуговування.
5. Діяльність страхових компаній на ринку фінансових послуг.
6. Система оподаткування в Україні.
7. Фінанси страхових компаній в Україні.
8. Особливості фінансового забезпечення територіальних громад.
9. Особливості національної фіскальної політики.
10. Фінансова безпека в системі економічної безпеки держави.
11. Проблеми банківського кредитування в сучасних умовах розвитку економіки України.
12. Ліквідність комерційних банків як необхідна складова їх діяльності.
13. Основні види активних операцій банків України: сучасні тенденції та напрямки вдосконалення.
14. Стратегічні напрями розвитку та реформування банківської системи України в умовах глобалізаційних процесів.
15. Організація операцій комерційного банку в іноземній валюті у сучасних умовах.
16. Форми та методи реалізації сучасної фінансової політики в Україні.
17. Державний кредит: економічна сутність, призначення і роль.
18. Вплив державного боргу на фінансову безпеку України.
19. Іноземні інвестиції та їх роль у забезпеченні стабільного розвитку України.
20. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.
21. Проблемні аспекти фінансування соціального забезпечення населення України.
22. Бюджетне фінансування та його особливості в сучасних умовах.
23. Соціальні стандарти як функціональні орієнтири розвитку соціальної сфери.
24. Пенсійна система в Україні: переваги та недоліки.
25. Бюджетне фінансування як основа фінансового забезпечення дошкільної освіти.
26. Система управління фінансовою безпекою України.
27. Система соціального страхування в Україні.
28. Митна політика України на сучасному етапі.
29. Місцевий бюджет і його роль у соціально-економічному розвитку регіону.
30. Соціальний захист населення та його фінансове забезпечення.
31. Особливості формування та реалізації грошово-кредитної політики в Україні.
32. Особливості фінансового забезпечення територіальних громад в Україні.
33. Фінансове забезпечення соціальної сфери в Україні.
34. Прогнозування фінансового стану підприємства.
35. Фінансові аспекти розвитку малого підприємства в Україні.
36. Зовнішньоекономічні фінансові стратегії та інструменти компанії.
37. Механізми та інструменти ЗЕД для підтримки експорту товарів та послуг України в умовах війни.
38. Оцінка заходів з підвищення зовнішньоекономічної безпеки держави в контексті повномасштабного військового вторгнення.
39. Кредитний ризик та методи управління цим ризиком.
40. Електронні платежі та цифрові інновації в банківській справі.
41. Бюджетно-податкове регулювання розвитку територіальних громад.
42. Міжбюджетні трансферти як ефективний метод бюджетного регулювання.

43. Особливості кошторисного фінансування бюджетних установ.
44. Особливості функціонування бюджетних установ у системі державних фінансів.
45. Бюджетне фінансування закладів соціально-культурної сфери.
46. Міжбюджетні трансферти як складова міжбюджетних відносин: сучасний стан та перспективи розвитку.
47. Страхування сільськогосподарських ризиків на сучасному етапі розвитку національного страхового ринку.
48. Особливості функціонування страхових компаній в Україні в умовах воєнного стану.
49. Особливості страхування майна юридичних осіб на національному страховому ринку в сучасних умовах.
50. Ефективність бюджетних інвестицій в Україні.
51. Смарт-спеціалізація промисловості держави.
52. Управління державним боргом в Україні.
53. Розвиток соціально-орієнтованого підприємництва в Україні.
54. Ефективність здійснення видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення населення в Україні.
55. Ринок похідних цінних паперів, його особливості та перспективи розвитку.
56. Професійна діяльність на ринку цінних паперів.
57. Тенденції розвитку фондового ринку України.
58. Організація торгівлі цінними паперами.
59. Ринок облігацій в Україні: стан та тенденції розвитку.
60. Грошово-кредитна політика Національного банку України в сучасних умовах.
61. Депозитний ринок в Україні: сучасний стан та проблеми функціонування.
62. Кредитний ринок в Україні: сучасний стан та проблеми функціонування.
63. Банківська система в Україні: сучасний стан та проблеми функціонування.
64. Становлення та розвиток комерційних банків в Україні.
65. Особливості страхування майна громадян в умовах дії воєнного стану.
66. Ринок автотранспортного страхування в Україні: сучасний стан та тенденції подальшого розвитку.
67. Ринок страхування життя в Україні: сучасний стан та тенденції подальшого розвитку.
68. Функціонування системи «Зелена карта» на національному страховому ринку в сучасних умовах.
69. Державне регулювання страхової діяльності: вітчизняний та зарубіжний досвід.
70. Характеристика та склад грошових надходжень підприємств у процесі їх функціонування.
71. Особливості кредитування підприємств в сучасних умовах.
72. Економічний зміст прибутку підприємств та його функції в процесі здійснення підприємницької діяльності.
73. Суть та особливості оподаткування підприємств на сучасному етапі розвитку українського суспільства.
74. Фінанси підприємств як основа фінансової системи України.
75. Фінансові ресурси підприємств: порядок формування та ефективність використання.
76. Фінансове забезпечення закладів освіти в Україні.
77. Фінансове забезпечення установ охорони здоров'я в Україні.
78. Фінансова діагностика відновлення платоспроможності підприємства.
79. Фінансова безпека бізнесу: складові елементи, чинники та механізм забезпечення.
80. Фінансова стратегія розвитку малого підприємництва в Україні.
81. Розвиток банківських послуг та їх роль у формуванні доходів банку.
82. Стратегічні орієнтири розвитку страхового ринку України.
83. Фінансове забезпечення соціальної сфери в Україні.
84. Фінансовий механізм формування територіальних громад.
85. Система місцевого оподаткування: фіскальне значення для місцевих бюджетів

України.

86. Роль бюджету у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни.
87. Функціонування закладів освіти на засадах автономії.
88. Міжнародна фінансова підтримка економіки України.
89. Фінансове забезпечення соціальних гарантій населення в Україні.
90. Місце операцій банків з цінними паперами в загальному обсязі активних операцій банків.
91. Позабіржова торгівля в Україні: її значення та причини розвитку.
92. Ринок похідних цінних паперів, його особливості та причини розвитку.
93. Особливості формування ринку капіталів в Україні.
94. Стан та розвиток іпотечного кредитування в Україні.
95. Основи організації та аналіз роботи фондових бірж України.
96. Фінансові інститути як посередники на фінансовому ринку України.
97. Тенденції розвитку фінансового ринку України в сучасних умовах.
98. Ринок електронної комерції в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.
99. Тенденції і перспективи розвитку страхового ринку в Україні.
100. Напрями активізації інвестиційної діяльності страхових компаній.
101. Розвиток ринку страхування життя в Україні.
102. Медичне страхування громадян та перспективи його розвитку.
103. Територіальне фінансове планування і проблеми його вдосконалення.
104. Державна фінансова політика у сфері малого підприємництва.
105. Формування та використання прибутку страхової компанії (на прикладі ПАТ "Страхова компанія ТАС").
106. Формування та використання прибутку підприємства (на прикладі ПАТ "Кондитерська фабрика АВК").
107. Державна підтримка релокованих підприємств (на прикладі Львівської області).
108. Формування інвестиційного паспорту регіону (на прикладі Львівської області).
109. Формування податкових надходжень місцевого бюджету (на прикладі міста Львова).
110. Державна підтримка соціального підприємництва (на прикладі міста Львова).
111. Формування та використання прибутку комерційного банку (на прикладі АТ "КРЕДОБАНК").
112. Використання цифрових сервісів для розвитку бізнесу (на прикладі платформ Дія, Опендатабот тощо).
113. Альтернативні джерела фінансування малого бізнесу (на прикладі Львівської області).
114. Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства.
115. Бізнес-планування як фактор успішної діяльності вітчизняних підприємств.
116. Інноваційна політика підприємства та шляхи її вдосконалення.
117. Фінансові інструменти підтримки малого бізнесу в умовах воєнного стану в Україні.
118. Особливості та розвиток інтернет-банкінгу в Україні.
119. Управління інвестиційною діяльністю на підприємстві.
120. Прибуток підприємства та шляхи його зростання.
121. Ефективність виробництва: вимірювання і чинники підвищення.
122. Чинники і резерви зростання прибутку суб'єктів підприємництва.
123. Середовище функціонування суб'єктів бізнесу.

ДОДАТОК 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Факультет управління фінансами та бізнесу
Кафедра фінансового менеджменту

Рецензія

на курсову роботу з професійної та практичної підготовки
здобувача вищої освіти групи _____

(ПІП здобувача)

на тему: _____

Висновок керівника курсової роботи

Здобувач(ка) _____

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів	Кількість балів, які виставив викладач
Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження, та коректність використання понятійного апарату	0 - 5	
Ступінь розкриття проблем практичного характеру, виявлених під час дослідження, аргументація виявлених тенденцій і закономірностей фінансового явища, рівень аналізу сучасного стану процесу або явища	0 - 30	
Обсяг та відповідність використаних під час написання роботи першоджерел і дотримання етики цитування	0 - 5	
Ступінь аргументованості та відповідності загальних висновків до поставлених завдань у курсовій роботі	0 - 5	
Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам і науковість стилю написання	0 - 5	
Сума балів	50	

Роботу виконано на _____ балів і рекомендовано до захисту.

Науковий керівник _____

(науковий ступінь, вчене звання, посада наукового керівника, ПІП)

« ____ » _____ 20__ р.

(підпис)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Факультет управління фінансами та бізнесу
Кафедра фінансового менеджменту

КУРСОВА РОБОТА
(з професійної та практичної підготовки)

Спеціальність **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**
Освітня програма **«Фінанси, митна податкова справа»**

на тему:

освітній ступінь: «бакалавр»

Науковий керівник:

(наук. ступінь, посада, прізвище, ініціали)

(підпис)

“ ___ ” _____ 20__ р.

Виконавець:

здобувач гр. _____

(Прізвище, ініціали)

(підпис)

“ ___ ” _____ 20__ р.

Загальна кількість балів _____

(підпис, ПІІ членів комісії)

Львів 20 __ р.

ЗРАЗОК
оформлення списку літератури
згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне
посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	Книги
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укראгропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрущенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 1998. 124 с.

Коллективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агроєкол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Инфузории. Вып. 1. Суктории (<i>Ciliophora, Suctorea</i>) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с. Брігхем Є. В. Основы фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
	Частина видання
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Малика. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.

Статті з продовжуючих та періодичних видань	<p>Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i>. 2013. Вип. 148. С. 31–34.</p> <p>Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт</i>. 2016. № 6. С. 23–28.</p> <p>Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i>. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.</p> <p>Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.</p>
	Електронні ресурси
Книги	<p>Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017).</p>
Законодавчі документи	<p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>
Періодичні видання	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i>. 2013. № 10. URL: http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).</p>

	<p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p>
	Інші документи
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 9 листоп.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i>. 2015. № 51. С. 21–42.</p> <p>Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних : наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. <i>Вища школа</i>. 2017. № 7. С. 106–107</p>

Стандарти	<p>ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).</p> <p>СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ : Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)</p>
Патенти	<p>Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.</p>
Авторські свідоцтва	<p>А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.</p>
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с.</p> <p>Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.</p>
Препринти	<p>Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>